

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil også gerne se mildt og venligt på, at medarbejderne har repræsentation og indflydelse. Vi finder det f.eks. helt naturligt, at det er tilfældet i aktieselskaber, men der er jo også nogle principielle overvejelser. Er Hypotekbanken et aktieselskab? Det mener jeg ikke man kan sige. Det er jo et sted, hvor der træffes politiske afgørelser.

Der sidder 179 medlemmer her i Folketinget, men der er jo ikke medarbejderrepræsentation, når vi stemmer, hvis vi skal tage et lidt skarpt eksempel. Med det vil jeg signalere, at der er nogle grænser, at vi har nogle politiske fora, hvor det vil være forkert, uden at man derfor principielt tager afstand fra medarbejderindflydelse.

Af principielle grunde finder vi derfor ikke, at dette forslag har ramt rigtigt. Men intentionerne har vi megen sympati for, og om de gældende ordninger kan ændres, vil vi også med medleven og interesse undersøge under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Erling Olsen (S):

Jeg vil blot sige, at jeg vil sætte pris på, om vi drøftede problemet om bestyrelsesansvar for offentligt udpegede bestyrelsesmedlemmer og medarbejderrepræsentanter under udvalgsarbejdet. Efterhånden som bestyrelsesansvar bliver en realitet, er der mange, der forsikrer sig imod det, og her er et problem, som jeg synes vi skal kigge lidt på.

Jes Lunde (SF):

Jeg skal takke for Socialdemokratiets tilslutning til forslaget, og jeg skal også takke de partier, der i øvrigt har vist interesse for at diskutere principperne i forslaget og kigge på det i Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Jeg ser frem til et godt udvalgsarbejde om at få tilgodeset de hensyn, som vi har ønsket at tilgodeses med det forslag, vi har fremsat her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 1:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af tjenestemandspensionsloven.

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.
(Fremsat 3/10 91).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Finansministeren (Henning Dyremose):**

Ifølge ordlyden vedrører SF's forslag enkepensioner, men jeg går ud fra, at der menes ægtefællepensioner, dvs. pensioner til såvel enker som enkemænd.

SF foreslår at forbedre pensionen til ægtefæller efter tjenestemandspensionister med kvalificeret pension, så de får lige så meget som ægtefæller efter tjenestemænd, der er døde som følge af tilskadekomst i tjenesten.

Når der gives en særlig gunstig pension i tilskadekomsttilfælde, skyldes det, at arbejdsgiveren har en særlig forpligtelse netop i tilfælde, hvor den ansatte kommer til skade under udøvelsen af arbejdet. Denne begrundelse gælder også, og måske især, ved dødsfald som følge af arbejdsskader og dermed også i forhold til den efterladte ægtefælle, men den gælder ikke i en almindelig sygdomssituation, som ikke skyldes arbejdets udførelse.

En tjenestemand med en sygdom, som ikke skyldes arbejdets udførelse, får forhøjet pension, hvis han har et erhvervsevnetab og derfor ikke kan skaffe sig en indkomst og samtidig måske har ekstraudgifter som følge af sygdommen. Når tjenestemandspensionisten er død, er der ikke længere grundlag for at kompensere erhvervsevnetabet i form af en forhøjelse af den livsvarige pension til ægtefællen som foreslået af SF.

[Finansministeren]

Et dødsfald sætter altid de efterladte i en vanskelig omstillingssituation, og det gælder alle. Der bør derfor ikke gøres nogen forskel på de efterladte ægtefæller efter på den ene side en tjenestemand, der har fået den ene type pension, og på den anden side en tjenestemand, der har fået den anden type pension. Det er f.eks. ikke rimeligt, at ægtefællen efter en tjenestemandspensionist, der har fået kvalificeret pension i f.eks. ét år, er langt bedre stillet end ægtefællen efter den tjenestemand, der f.eks. dør af et hjertestop, før han bliver pensioneret.

At drage den konsekvens, at alle ægtefællepensioner skal forbedres, vil ikke være rigtigt. En særlig begrundet, gunstig pensionsberegning for tilskadekomstpensioner til ægtefæller for ca. 500 personer kan ikke begrunde forbedringer for alle ca. 21.000 ægtefællepensionister på det statslige tjenestemandspensionsområde. Alene merudgiften ved SF's forslag kan anlås til ca. 150 mio. kr. årligt.

På arbejdsmarkedspensionsområdet i øvrigt nedprioriteres ægtefællepensionen for øjeblikket. I nogle ordninger er der slet ikke ægtefællepension, i andre ordninger er ægtefælledækningen tidsbegrænset eller frivillig. Udviklingen går således ikke i retning af at forbedre ægtefællepensionen, som SF foreslår, men snarere imod en afvikling eller begrænsning af denne. Det diskuteres jo, om der er det samme behov nu, hvor begge ægtefæller typisk har hvervsarbejde og måske ret til egen pension.

Et spørgsmål om omlægning eller forbedring af tjenestemandspensioner, som er en del af ansættelsesvilkårene som tjenestemænd, bør i øvrigt efter min opfattelse forhandles med tjenestemandorganisationerne i sammenhæng med lønforhandlingerne, på samme måde som vi jo i forbindelse med hele arbejdsmarkedspensionsopbygningen lader det foregå ved forhandling både for offentligt ansatte og privat ansatte. Spørgsmålet omkring ægtefællepensionsdækningen vil derfor blive overvejet i Finansministeriet i dette lys som led i forberedelserne til overenskomstforhandlingerne i 1993; det er nemlig i givet fald dér, det hører hjemme.

Men som sagt går tendensen ikke i den retning, så vi afviser bestemt forslaget.

Ole Vagn Christensen (S):

Da mit partis ordfører, hr. Hans Jørgen Jensen, ikke kan være til stede i dag, skal jeg på hans vegne fremføre Socialdemokratiets stilling til forslaget.

I bemærkningerne til forslaget er det anført, at der er forskel på, om man er enke efter tjenestemænd, der har fået tilkendt førtidspension, eller enke efter en tjenestemand, der er pensioneret som følge af ulykkestilfælde. Det samlede antal kan ikke gives helt eksakt, men det drejer sig måske om nogle få tusinde.

Forslaget, som vi behandler her, er i øvrigt identisk med Centralorganisationernes Fællesudvalgs krav ved overenskomstforhandlingerne i 1991 med finansministeren. Forslaget blev ikke gennemført ved overenskomstforhandlingerne, og så vidt vi er orienteret, foreligger der ikke oplysninger om de økonomiske konsekvenser ved en eventuel gennemførelse af forslaget.

Socialdemokratiet er tilhænger af, at ligestilling indføres i langt større udstrækning på hele pensionsområdet. Tjenestemandspensionerne har mange paradokser, som ofte virker helt uforståelige for pensionisterne, og vi vil derfor i udvalgsarbejdet undersøge og vurdere beslutningsforslaget ud fra ønsket om en større ligestilling.

Pia Christmas-Møller (KF):

Finansministeren har givet en meget fyldig redegørelse for, hvorfor forslaget ikke er særlig velegnet til gennemførelse.

Jeg skal derfor indskrænke mig til på den konservative gruppes vegne at sige, at vi fuldt ud kan tilslutte os den afvisning, som finansministeren gav.

Helge Sander (V):

Også Venstre må afvise dette beslutningsforslag fra SF, og vi vil også meget gerne henholde os til finansministerens redegørelse, som i hvert fald pegede på nogle meget centrale elementer i de generelle spørgsmål omkring ægtefællepensioner.

Poul Nødgaard (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke umiddelbart tilslutte sig SF's beslutningsforslag. Ganske vist er eksemplet med enkerens forskellige pensionsforhold helt korrekt, men man skal gå tilbage i tiden og se, hvor forskelligheden har sit udgangspunkt.

[Poul Nødgaard]

Situationen er den, at forskellen allerede opstod, mens tjenestemændene levede. De modtog også forskellige tjenestemandspensioner, alt efter om de var pensionerede som følge af en ulykke eller på grund af det, der kaldes kvalificeret svagelighedspension.

Det, der kan blive tale om, er at se på hele tjenestemandssystemet, om vi skal have det overhovedet, eller hvis vi skal have det, om det eventuelt kan opbygges mere retfærdigt.

Fremskridtspartiet vil i det forestående udvalgsarbejde ikke kunne tilslutte sig beslutningsforslaget med henvisning til det, jeg her har udtalt.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg vil gerne med det samme blankt sige, at jeg kan ikke som ordfører overskue dette forslag.

Jeg hørte, hvad finansministeren sagde, og jeg synes, at meget af det var overbevisende. På den anden side synes jeg, vi har brug for at få efterprøvet en række af synspunkterne under udvalgsarbejdet, herunder også det, som har motiveret forslagsstillerne.

Jeg må indrømme, at hvis forslaget koster 150 mio. kr., som finansministeren lagde op til, synes jeg, det må være meget vanskeligt at gennemføre. Det kræver helt andre tungtvejende grunde end dem, vi har set i bemærkningerne.

Jeg vil på Det Radikale Venstres vegne først og fremmest sige, at vi naturligvis vil gå ind i udvalgsarbejdet med forslaget, men på forhånd må jeg nok være relativt skeptisk over for, om vi kan være med til at gennemføre det.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Ja, vi skal ikke her i denne sene time forlænge debatten, men jeg vil gerne sige til hr. Jørgen Estrup, at jeg synes, det lyder lidt fantastisk, hvis et erfarent folketingsmedlem ikke er i stand til at kunne overskue dette beslutningsforslag.

Så jeg vil gerne skære ud i pap, hvad det drejer sig om. Tjenestemænd er undergivet følgende bestemmelser: Hvis man skal pensioneres på grund af en ulykke, får man den højeste pension, man kan få, svarende til 37 års pensionsanciennitet. Hvis man derimod går af på grund af svagelighed, bliver svagelighedspensionen beregnet efter det antal år, man har væ-

ret tjenestemand. Man slår op i en tabel og ser, hvor meget 37 år giver for den pågældende lønramme, og hvis det kun drejer sig om 20 år, giver det så og så mange kroner. Og dette system gælder også for enkerne.

Og det er det, beslutningsforslaget kører på, ganske enkelt om enkerne skal have ligestilling. Men så kunne man jo lige så godt tale om, at tjenestemændene skulle have ligestilling, mens de endnu levede, og derfor er dette beslutningsforslag, selv om det er fremsat af et højt æret medlem af dette Folketing, rimelig ubetænksomt.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg takker for hr. Poul Nødgaards belæring. Så meget havde jeg også forstået, men jeg mener stadig væk, at der er nogen tvivl om, hvor mange mennesker det drejer sig om, og hvilke økonomiske konsekvenser det har. Det har forslagsstillerne i hvert fald ikke oplyst.

Jeg synes også, der er nogle principper bag hele dette spørgsmål omkring tjenestemandspensionssystemet, som er velegnet til en drøftelse i udvalgsarbejdet. Derfor min måske lidt for frimodige udmelding.

Glønborg (KRF):

Jeg må jo erkende, at skønt jeg selv har været tjenestemand, er jeg ikke inde i alle detaljer i denne sag, så jeg vil tillade mig at indtage en ikke helt afvisende holdning, fordi vi forstår, at der ligger en menneskevenlig tanke bag SF's forslag.

Jeg lyttede naturligvis som altid til finansministerens argumentation, og den plejer jo at være klar og god. Begyndelsen af den fik mig til at sige: Ja, det er nok ikke helt rimeligt det her, det må vi nok hellere afvise. Men så blev jeg betænkelig ved slutningen af finansministerens argumentation, fordi finansministeren begyndte at snakke om, at nu var det alligevel sådan, at alle var ude på arbejdsmarkedet, og så måtte vi jo indrette vores samfund efter det, sådan lidt i den retning.

Derfor vil vi sige fra Kristeligt Folkepartis side, at hvis to personer har levet af én indtægt, vil vi i det mindste sikre os, at den efterladte ikke bliver ilde behandlet i sine sidste år. Og derfor vil jeg godt sætte et spørgsmålstegn ved, hvordan vi stiller os i den sidste ende. Der er noget, vi skal have talt om.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg vil gerne sige tak til partiernes ordførere og også tak for ministerens omfangsrige redogørelse, hvor der også var sat nogle tal på. De tal har vi i hvert fald ikke kunnet finde, det må jeg indrømme, for vi har selvfølgelig diskuteret det i gruppen.

Mange mennesker føler jo, at der er en uretfærdighed her. Jeg ved ikke, om der kan gøres noget andet på området, men jeg vil da godt sige tak, fordi der i hvert fald var ret mange positive meldinger både fra Socialdemokratiet, Kristeligt Folkeparti og De Radikale. Og så vil jeg ellers sige, at vi må jo nok have det hele vendt under udvalgsarbejdet og se, om der er nogle muligheder for at hjælpe de mennesker, som føler, at de bliver uretfærdigt behandlet. Det er jo ikke meningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Kirsten Jacobsen (FP) og Tom Behnke (FP) har meddelt mig, at de ønsker til socialministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvilke initiativer agter regeringen at tage for at sikre, at Den Sociale Pensionsfonds midler anvendes i overensstemmelse med de formål, der lå til grund for fondens etablering?« (Forespørgsel nr. F 7).

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Kulturudvalget (6/11 91):

Udtræder: Michael Kock (FP)

Nyt medl.: Pia Kjærsgaard (FP)

Udtræder: Marianne Jelved (RV)

Nyt medl.: Elisabeth Arnold (RV)

Udvalget vedrørende en Bæredygtig Landbrugsudvikling (6/11 91):

Udtræder: Mariann Fischer Boel (V)

Nyt medl.: Sønderby (V)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 12. november 1991 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 17.58
